

A „BUBIK MOZIJA”

A hatvanas évek nyugatnémet „újhulláma” annak idején a francia filmesektől kölcsönözte első jelszavát, amikor az oberhauseni manifesztumában leszögezte: „a Papa mozija halott”. Ez 1962-ben történt. Huszonhat fiatalember huszonöt soros felhívást adott közre, amelynek lényege az volt, hogy létre kívánják hozni az új német játékfilmet, amit meg kell szabadítani a filmszakmát fojtogató konvencióktól; szabadnak kell lennie a filmkereskedők és a különféle érdekcsoportok befolyásától. Hajlandók ezért valamennyien üzleti kockázatot is vállalni.

A változásokra vágó fiatal értelmiségi csoport éppen egy évtizede, 1963-ban kezdett munkához. Néhányuk nevét, mint például Alexander Klugéét, Peter és Ulrich Schamoniét, Haro Senftét, Volker Schlöndorffét, Rob Houwerét azóta szárnyára kapta a világhír. Mások többé-kevésbé ismeretlenek maradtak. De valami elkezdődött. A fiatalok megpróbálták megújítani a nyugatnémet játékfilmgyártást. Most kíséreltük első évtizedének végén eljött az első mérlegkészítés ideje. „Felnőtték-e” a fiatalok?

Egyértelmű igennel vagy nemmel persze aligha felelhetünk. Milyen témákról készítették filmeket? Fiatalok, főképp lányok magánéletének, érvényesülésének problémájáról; nemzedéki szembenállásról és következményeiről; a fogyasztói társadalom befolyásáról a mai nyugateurópai ember életére; féltresikerült lázadásokról, forradalmi változások igényéről, mai társadalmi ellentmondásokról utópisztikusan, vagy történelmi romantikus szemléletmóddal. E témakörökbe „a fiatal német film” szinte valamennyi alkotása besorolható.

A nagy betörés éve: 1966. Ulrich Schamoni nyitja meg a sort. Első filmje az *Es* hatalmas feltűnést kelt és kasszasiker is. A téma a kicsi vagy kocsli kérdése egy fiatal házaspár életében, társadalmi és vallási problémákkal súlyosbítva. Ugyanebben az évben jelentkezik Volker Schlöndorff az *Ifjú Törless-szel*. Mindkét

film részt vett a cannesi fesztiválon. Peter Schamoni a Berlinálén bemutatja a *Vadászati tilalom rókákra* című filmjét. Ezüst Medve-díjat kapott és a zsüri neki ítélte a külön díjat. Ezután jelentkezett Alexander Kluge a *Búcsú a tegnaptól* című alkotással. Ez Velence Ezüst-Oroszlánját kapta és ugyancsak a zsüri különdíját. Ezzel a nemzetközi filmszakma figyelme az ifjú német rendezőkre terelődött. Hamarosan elkészült Haro Senft *A szelíd futás* című játékfilmje, majd Ulrich Schamoni második műve, a *Minden év*

Haro Senft filmje *A szelíd futás*

Jelenet a *Minden évben újra* című film-
ből. Rendező: Ulrich Schamoni

ben újra. A „Papa mozija” ellen lázadókat a nemzetközi kritika gyűjtőnévvel illette: a „Bubik mozija”. De mindjárt feltették a kérdést: vajon túlélik-e az első sikereket?

A kérdésre az azóta eltelt évek megadták a választ. A fiatalok mintegy félszáz filmet készítettek. Sorukból néhányan magasan kiemelkedtek. Ulrich Schamoni öt filmjével megnyerte Európa fiatal mozinézőit. Témaköre nem változott. A *Kvartett az ágyban*, a *Mi ketten* és az *Egyes egyaránt* a fiatalok magánéletének társadalmi, morális, vallási problémáival és ellentmondásaival foglalkozik. Alexander Kluge szélesebb skálán dolgozik. Az *Artisták a cirkuszkupolában*, *Intelem egy szent ribancról* című filmjeiben és más műveiben a társadalmi szatíráról a pesszimista utópiáig jutott. Egyik legutóbbi alkotásában már-már

Gyllkosság és halálos ütés. Rendező:
Volker Schlöndorff

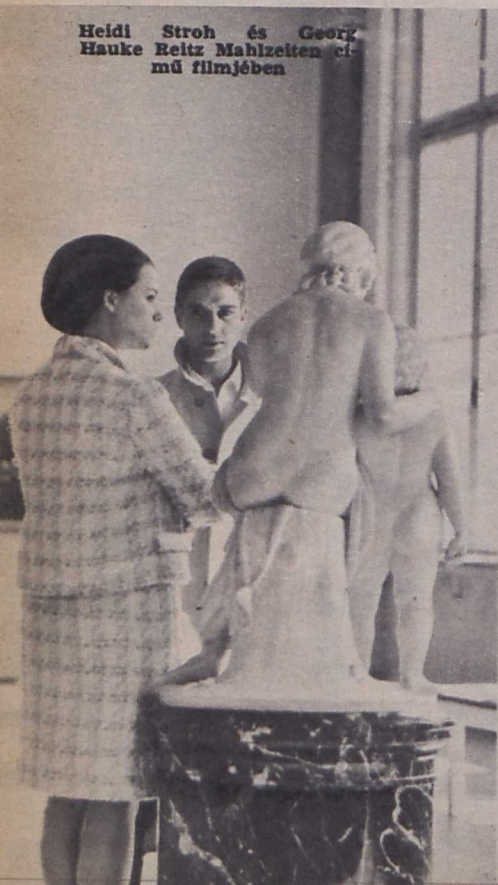
**A szelíd futás — Rendező:
Haro Senft**

a jelenkori békeszándékok létjogosultságát is tagadja. Volker Schlöndorff *A Ruth Halbfass megöletése* és *A kombachi szegények hirtelen gazdagsága* című filmjeiben továbbra is a polgári életformát boncolja. Johannes Schaaf aki 1968-ban a *Tetőválás*-sal keltett nagy feltűnést, tovább folytatja az egy nemzedék magatartását bíráló műveit, és megalakítja a később híressé vált *Trotta*-t. Haro Senft a *Szelíd futás* szerzője második filmjével a *Tisztítóház*-zel nem aratott olyan sikert, mint korábban. 1968-ban kezd filmet rendezni és ma már az ifjú német film csoportjához számítják Rainer Werner Fassbindert. A színházi világban jól ismert rendező, majd színigazgató filmes pályafutása érdekes műveket eredményezett. *A talján*, *Miért futott R úr ámokot?*, a *Négy évszak kereskedői*, *Petra von Kant keserű könnyei* egyaránt nagy feltűnést keltettek és művészileg jelentős műveknek számítanak. Ennek ellenére a mozilátogatók széles körében nem tudtak sikert aratni.

Verena Buss és Bruno Ganz Haro Senft *A szelíd futás* című filmjének főszereplői

Heidi Stroh és Georg Hauke Reitz *Mahizeiten* című filmjében

Általában bizonyos megtorpanás jelei mutatkoznak a „fiatalok” legutóbbi alkotásaiban. Úgy tűnik, mintha elkezdné az önisméltés kora. Volker Schlöndorff, például, legújabb filmjében, a *Szalmaláng*-ban újra a házasságból menekülő lányok és asszonyok problémáját tárgyalja és bár értékes díjat kapott Chicágóban, a *Szalmaláng* nem igazán jelentős film. Werner Herzog *Aguirre, a harag istene* című filmjében a katolikus erkölcs szempontjából tárgyalja az anyagi és érzelmi kapzsiság problémáját. Ulrich Schamoni pedig szintén egy házassági keresztszemetet kívánt új filmjében vászonra állítani.

Az első évtized letelt. A „nagy ígéret” csak részben vált valóra. A nyugatnémet játékfilm nem újult meg teljesen. A fiatalok — már nem fiatalok. A „Papa mozija” halott, de a „Bubik mozija” is mintha öregedne...

FENYVES GYÖRGY